

BESLUT

2020-03-02

Dnr: 19/02842

SAKEN

Min sanning, SVT2, 2019-09-03, program med en intervju; fråga om opartiskhet

BESLUT

Programmet frias. Det strider inte mot kravet på opartiskhet.

PROGRAMMET

Programmet bestod av en intervju med en före detta riksdagsledamot för Vänsterpartiet (V), NN. Innan intervjun visades ett kortare samtal mellan NN och programledaren i vilket följande sades.

(Programledare) – [NN] när jag intervjuade dig i *Min sanning* den 23 augusti så berättade du att du bestämt dig för att lämna Vänsterpartiet. Men innan programmet sänds så kallade partiets ledning till en presskonferens och meddelade att de vill utesluta dig. Ser du något samband mellan de här två händelserna. (NN) – Ja, det kan jag faktiskt påstå att det gör det för att Vänsterpartiet, eller ledningen, är väldigt rädd och otåliga, intoleranta för kritik som kommer från en riksdagsledamot som är deras som är stridbar, hon kämpar för kvinnors rättigheter, som kritiserar partiet för sin hållning i de frågorna, även om [namn partiledare] har pratat om det i Almedalen så innebär inte allt är frid och fröjd för att det var inte bra mottaget av ledningen, hans tal. (Programledare) – Men menar du att partiledarna anade att det skulle komma kritik när jag intervjuade dig i *Min sanning*? (NN) – Absolut [...] all kritik är ett hot för V:s ledning idag, det är inte utveckling.

Därefter följde en sekvens i vilken följande sades av en speakerröst.

Från Peshmergakrigare i Kurdistan till Sveriges riksdag. [NN] ger aldrig upp kampen mot hedersförtrycket. Hon har länge varit i konflikt med Vänsterpartiets ledning. Inför den här intervjun bestämde hon sig för att lämna partiet men ledningen hann före. Här är hennes sanning.

Under intervjun samtalade programledaren och NN inledningsvis om konflikten mellan NN och Vänsterpartiets ledning. Under intervjun sa NN bland annat att hon inte hade lämnat V utan att partiet hade lämnat henne, att det var upp till partiledningen att lösa konflikten. NN sa också bland annat

följande.

Jag har varit utelämnad i elva år, jag har inte varit en del av den rörelsen i Riksdagen i alla fall jag har gjort vad medlemmarna velat, de som har röstat in mig, men Vänsterpartiet har inte givit mig utskott på två mandatperioder.

NN berättade därefter om frågan om hedersförtryck som upprinnelse till konflikten med V. Hon sa bland annat att V:s ungdomsförbund för flera år sedan krävde en före detta integrationsministers avgång då denna kallat ett mord för hedersmord och att samma personer nu utgjorde V:s ledning. Vidare sa NN att när hon eller andra pratade om frågan om hedersförtryck så blev de utpekade som rasister och islamofober. NN pratade därefter om sin syn på hedersfrågan och vad hon tyckte att partiledningen borde göra. Därefter sades bland annat följande.

(Programledare) – Men, men då undrar jag. Du säger att du känner ett stort motstånd från partiledningen även om du tror att [namn partiledare] egentligen inte alltid håller med sin partiledning säger du. Men vad är skälet till det här motståndet tror du? [---]

(NN) – Jag sa ju att de som idag leder Vänsterpartiet i princip är det här gänget från Ung Vänster som hade en ideologi att det står uttryckligen – om man pratar om heders alltså förtryck det är bara uttryck för rasistisk retorik eller rasistisk idé. Det är fel menar jag, och de idag styr själva vänstern. (Programledare) – Du har ju sagt, nu lämnar du partiet, men att du under de elva år du har suttit i Riksdagen för Vänsterpartiet att du har blivit mobbad där? (NN) – Ja, låt mig förklara. Jag, för att bara prata om det här som varför det är så uppenbart att partiledningen i samarbete med, påverkade valberedningen inför valet att jag skulle inte finnas på listan fast så många medlemmar, så många föreningar i Stockholms län och stad, medlemmar och föreningar hade nominerat mig men jag togs bort när medlemmarna lyckats till exempel få mig på listan. Då vägrade de under valrörelsen, jag var åttonde namn, de bestämde bara sju stycken skulle ha till exempel finnas i valrörelsen [...]. Och när jag kom in i Riksdagen då sa ordförande för valberedningen, som sitter i VU, hon sa att vi har inte förtroende för [NN] och därför alla andra fick utskottsplats inte jag.

(Programledare) – Och sen när det gäller vardagen i Riksdagen, för du har ju också pratat om, hur är det att komma och möta riksdagsgruppen för dig? (NN) – Det är därför, tyvärr har jag sagt också, i min intervju med Expressen att jag sjukskriver mig på tisdagar från gruppmöten. Jag är i Riskdagen, jag gör mitt arbete, alla vet precis innan gruppmöte börjar klockan 16 jag sjukskriver mig för hela den dagen på grund av att det går inte sitta med folk kallar en offentligt för rasist, islamofob, det gör många i riksdagsgruppen. (Programledare) – Kallar de dig för det? (NN) – Ja, vissa av dem inte ens hälsar på, de går i sociala medier eller i medier och säger att hon deltar inte i gruppmötena. Senast nu under midsommarhelgen där folk ska ha lugn och ro jag blir kallad öppet på Facebook av två riksdagsledamöter i samma grupp att jag är rasist och islamofob på grund av att jag underblåser islamfobi och rasism och går i Sverigedemokraternas ärende, endast på grund av att jag kämpar för de som saknar den röst som idag vänster är inte, det är de utsatta kvinnorna både i Sverige och i andra länder. (Programledare) – Vad tänker du när du läser det? (NN) – Svårt. Du kommer till din egen arbetsplats och dina kollegor säger att du är rasist fast i hela ditt liv har du stått upp mot rasism.

Därefter handlade samtalet om hur NN ansåg att partiet skulle arbeta med hedersfrågan. Något senare så sa programledaren att partiledningen hade en

annan bild av konflikten med NN, att det inte handlade om hedersfrågan primärt. Därefter sades bland annat följande.

(Programledare) – Så här säger man i partiledningen: [NN] respekterar inte den demokratiska ordningen i partiet, hon uttalar sig i utrikesfrågor, trots att hon inte är vår talesperson i dessa frågor och hon gör politiska utspel som partiet inte står bakom. [---] Fast problemet... [---] Fast partiledningen tycker att har man en utrikespolitisk talesperson då är det den personen som pratar om Iran till exempel, men då är du ute och pratar om Iran fast du inte är utrikespolitisk talesperson? (NN) – [...] det är toppstyrt i Vänsterpartiet. (Programledare) – Men du accepterar inte ordningen då kan man ju säga? [---] Men de säger också i partiledningen att det är så otroligt svårt att samarbeta med dig, och du går din egen väg, du är lite anarkistisk? Du hade ett utspel om att förbjuda religiösa symboler i skolan men det står inte partiet bakom? (NN) – [...] jag samarbetar över partigränserna i så många olika frågor. (Programledare) – Ja, just det men de vill att du ska samarbeta inom partiet, det är det de vill.

NN sa därefter att hon samarbetar, att det hade hyrts in en samtalsledare för att lösa konflikten, att NN gått med på samtalet och att det hade gjorts en överenskommelse men att partiet inte vill skriva under för att de skulle använda det som en taktik mot NN inför valet. NN sa också att det fanns en lista över personer som ville utesluta NN. Programledare sa då ”Frågan är då varför en del vill utesluta dig? Kan det ha att göra med att du också har, du är lite, du är så egensinnig, du går din egen väg och om man är ett parti så måste man ju rätta sig efter majoriteten”. NN svarade bland annat att hon gjorde sitt arbete men att ingen svarade henne vilket gjorde det svårt.

Programmet handlade därefter bland annat om att NN för flera år sedan spridit en film på sociala medier vilket kritiserats skarpt av bland annat partiledaren, om NN:s inlägg i debatten om hedersfrågor, om NN:s organisation som arbetar med hedersfrågor och om NN:s tid som Peshmerga.

ANMÄLAN

Anmälaren anför att ena parten i en pågående konflikt fick stort utrymme. Enligt anmälaren påverkade detta allmänhetens uppfattning om såväl konflikten som Vänsterpartiets ledning – som inte gavs möjlighet att ge sin syn på saken.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television AB (SVT) anser att programmet överensstämmer med kravet på opartiskhet och anför sammanfattningsvis följande.

Min sanning är ett intervjuprogram som har sänts regelbundet sedan 2012. Programförklaringen är tydlig – ”en gäst, ett samtal, en timme” – och formen är väletablerad hos publiken. Gästerna har sedan starten varit personer som på

olika sätt gjort avtryck i det svenska samhället, de är ofta omstridda och ifrågasatta – ibland till och med avskydda. Programmets bärande idé är att låta gästerna berätta sin historia, ur sin egen synvinkel. Deras versioner av olika händelser står dock aldrig oemotsagda, frånvarande parter inställning och argument redovisas i framför allt programledarens frågor. Detta gäller för hela programserien *Min sanning* och programmet med NN var inget undantag.

Det aktuella avsnittet spelades in den 23 augusti. NN berättade då att hon bestämt sig för att lämna V. Programmet sändes den 3 september, men innan dess, den 28 augusti, meddelande V att NN utesluts ur partiet. Detta rapporterades om i SVT:s ordinarie nyhetssändningar. Som exempel kan nämnas inslaget i *Rapport* klockan 19.30 den 28 augusti, som innehöll både delar av V:s presskonferens och intervju med företrädare för partiet. Eftersom kontexten för det aktuella avsnittet av *Min sanning* förändrades i och med V:s uteslutning gjordes en kompletterande intervju med NN där hon kommenterade sambandet mellan hennes avhopp och uteslutningen. Denna sändes i direkt anslutning till programmet den 3 september.

Bakgrunden till NN:s avhopp från V och partiets uteslutning av henne, var en långvarig konflikt med partiledningen. Konflikten var känd av allmänheten sedan tidigare, då såväl SVT som andra nyhetsmedier hade rapporterat om den vid upprepade tillfällen. Under intervjun berättade NN att hon under flera års tid känt sig mobbad av partiledningen och flera av sina partikollegor. Hon berättade också att hon hade känt stöd från en del riksdagsledamöter inom V samt från partimedlemmar och väljare, som hade kryssat in henne i riksdagen. Efter NN:s personliga vittnesbörd följde en längre passage där programledaren konfronterade NN med kritiska frågor. Programledaren markerade, både genom attityd och formuleringar, att det fanns en annan bild av vad som hänt och att den stod i skarp kontrast mot NN:s. Frågorna från programledaren upprepades och omformulerades, det framgick tydligt att partiledningen tyckte att NN inte hade samarbetat med partiet i tillräcklig hög grad, att hon hade gjort utspel som inte varit förankrade och att hon enligt många var svår att samarbeta med. Redaktionens research hade visat att det fanns två versioner av konflikten och lade därför stor vikt vid att utforma frågorna så att den icke närvarande partens inställning tydligt redovisades.

Under intervjun fick NN också frågor om ett videoklipp som hon hade delat på sociala medier för drygt tre år sedan, en händelse som fördjupade konflikten mellan henne och V:s ledning. I anslutning till frågorna visades ett klipp från ett offentligt möte där partiledaren gav sin syn på händelsen. NN var en tillfällig medverkande i ett program vars syfte är att ge just gästernas personliga syn på sitt liv och händelser som har påverkat dem. Programledaren gjorde också upprepade instick som förtydligade att NN:s svar var just hennes personliga syn på de olika händelserna.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet).

Kravet på opartiskhet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Med hänsyn till den vidsträckta yttrandefriheten kan kraven ställas lägre i fråga om intervjuade, debattdeltagare och andra så kallade tillfälliga medverkande. Om allvarlig kritik riktas mot en klart utpekad part ska dock den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag.

Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis bland annat att kontroversiella ämnen eller händelser inte får behandlas ensidigt, det vill säga så att endast en parts version eller synpunkter klart dominerar ett program eller inslag. Det är tillåtet att skildra ett ämne från en speciell utgångspunkt, men i så fall bör detta klart framgå av programmet eller programpresentationen.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Enligt granskningsnämndens mening riktades det under programmet omfattande kritik mot Vänsterpartiets ledning och riksdagsgrupp. Detta då NN bland annat sa att hon blivit mobbad och sjukskrivits till följd av konflikter. Nämnden konstaterar dock att programmet bestod av NN:s personligt färgade berättelse och att programledaren i den avslutande delen av sekvensen om konflikterna ifrågasatte NN:s berättelse och agerande samt tydligt presenterade V:s partilednings åsikt i frågan. Programmet var därför inte utformat i strid med kravet på opartiskhet.

Detta beslut har fattats av Ulrik von Essen, Ulrika Hansson, Bo-Erik Gyberg, Kristina Åberg och Erik Fichtelius efter föredragning av Cecilia Smitt Meyer.

På granskningsnämndens vägnar

Ulrik von Essen

Cecilia Smitt Meyer

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.